СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIV. Ч. 114. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, середа, 12-го червня 1946. No. 114. NEW YORK and JERSEY CITY, Wednesday, June 12, 1946. VOL. LIV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ | ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ | Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 | THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA | FIVE CENTS ELSEWHERE

СЕНАТ ГОЛОСУЄ ЗА РЕОРҐАНІЗАЦІЮ КОНҐРЕСУ

Після приняття деяких поправок до законопроєкту сенатора Роберта М. Ла Фалета сенат приняв його 49 голосами проти 16 і відослав до палати репрезентантів для дальшої акції. Законопроєкт має на меті зреорґанізувати конгрес і зробити його спосібнішим до праці серед змінених обставин. Головною ціхою реорґанізації є зменшення числа комісій із 31 на 15; дальше признання пенсії для уступаючих членів конгресу після певних літ праці, збільшення числа бюрових помічників для праці конґресменів, збільшення платні всіх членів конгресу, отже сенаторів і конґресменів, з $10,000 на $15,000 річно; відтак обмеження натиску приватних груп на працю конґресу через так званих „лабістів", і облекшення порозуміння між конґресом і Білим Домом. Новістю є заведення подвійних комісій в цій самій справі, а це комісії більшости і меншини. Є це найважніший законопроєкт в справі зміни поступування конгресу від 1921 р.

ХОЧУТЬ ВІДВЕРНУТИ МОРСЬКИЙ СТРАЙК НАДПЛАТОЮ.

Федеральний уряд вийшов з пропозицією, щоб морякам, які працюють по 56 годин тижнево вчасі морської подорожі на кораблях, признати надплату за працю поза певні години, але нижче 56 годин. Ця надплата прийшлаб в додатку до бонусу. Досі юнії обстоюють домагання, щоб знизити число годин праці з 56 на 44 і це є головне домагання, за яке вони хочуть викликати загальний корабельний страйк 15 червня. Напруження між обома сторонами триває дальше.

ЗГИНУВ ПЕРШИЙ ЧЕМПІОН НІҐЕР, ДЖЕК ДЖАНСОН.

У місті Рейлі, в стейті Норт Каролайні, погиб в автомобілевім зудари колишній чемпіон у боротьбі на кулаки, Джек Джансон. Він прожив 68 літ, а був знаний з цього що був першим ніґром, який відніс перемогу над білим борцем Тамієм Борнсом з Канади у грудні 1908 р. і дістав світове чемпіонство. Його переміг в 1915 році Джес Вилард з Канзас, у змаганню в Гавані на Кубі.

ПРИЇХАВ З ЕВРОПИ ЗАЙЦЕМ НА ЛІТАКУ.

У літаку Ер Транспорт Команд С-47 прилетів до Бостону з Парижу 18-літний польський громадянин Бук Шибовскі в уніформі американського вояка. Залога літака не завважала, коли він закрався до літака, одначе після прибуття до Америки 10 червня зовсім з ним не церемонилася, а віддала іміґраційній владі для депортування до Парижа.

ЕКОНОМІЧНЕ БЮРО ДЛЯ ЗАГРАНИЧНИХ СПРАВ.

Комісія Закордонних Справ палати репрезентантів приняла одноголосно законопроєкт, який встановляє бюро підсекретаря стейту для економічних справ. Головою цього бюра мав би стати теперішній асистент секретаря Вилієм Ф. Клейтон. Бюро малоб існувати лише два роки, а це до часу, доки будуть наладжені різні фінансові справи з заграничними державами у повоєннім часі.

ДОЛС ЗА СИЛЬНУ АМЕРИКАНСЬКУ АРМІЮ.

Джан Фостер Долс, який брав участь в конференції Чотирьох Потуг в Парижи разом із секретарем стейту Бирнсом, заявив в розмові з представниками преси за сильну американську армію. Він каже, що його обсервації вчасі згаданої конференції переконали його, що Америка матиме тоді повне значіння у світі, коли її військова сила буде відповідна до її моральної сили. Тому Долс є за те, щоб конгрес приняв законопроєкт для як найбільшого побору хлопців до військової служби.

ЗАСТРАШАЮЧА ЗБРОЯ В ДОРОЗІ.

Застрашаюча зброя, така, що може відвернути морські струї в океані, може знищити збіжжа на пні і винищити саму землю так, що великі простори землі не будуть придатні для життя, є вже в дорозі до нас — таке виявив капітан Р. Д. Конрад, директор дивізії для плянування в департаменті маринарки. Він викладає в Колюмбійськім університеті в Ню Йорку на курсі нових розшуків і винаходів і вчасі викладів він заявив, що федеральний уряд має тепер велику відповідальність за нові досліди й розшуки. Він звернув спеціяльну увагу на досліди на полі бактеріольоґії і радіоактивности, які, на його думку, є принаймні такі важні, як досліди над атомовою силою. „Сумним явищем є це, що наукові винаходи й розшуки пішли наперед далеко дальше, ніж поведінка між

Найвищий Суд затверджує втрату горожанства за визнавання чужинної ідеї

Розбираючи відклик натуралізованого американського громадянина Павла Кнавера з Милвокі проти рішення нижчого суду, Найвищий Суд Злучених Держав 5 голосами проти 2 вирішив, що натуралізований громадянин тратить право громадянства, коли він належав перед тим до політичної ґрупи, яка ворожо відноситься до американського ладу. Кнавер був націстом і був членом націстівського „бунду" в Америці, заки став громадянином. Після складення присяги на американське громадянство він дальше підтримував націстівську діяльність. За це окружний федеральний суд у Милвокі позбавив його громадянства. Тепер Найвищий Суд затвердив присуд нижчого суду, ставувши на цьому становищі, що Кнавер допустився кривоприсяги, бо його політичні переконання йшли всупереч ідеям Злучених Держав. Суддя Доґлес, оприлюднюючи рішення, сказав: „Коли можна одному чоловікови відобрати право громадянства, то можна це зробити й іншим за політичні переконання й діла, які йдуть у парі з переконаннями".

ПРИЛЮДНИЙ СПІР МІЖ ЧЛЕНАМИ НАЙВИЩОГО СУДУ.

Член Найвищого Суду Злучених Держав, Роберт А. Джексон, який тепер засідає в міжнароднім суді, що судить націстівських провідників в Норемберґу, у Німеччині, вийшов із закидом проти іншого члена Найвищого Суду, а це Гюґа Л. Блека. Джексон заявив перед ґазетярами, що між ним і Блеком панує здавна непорозуміння і тому конґрес Злучених Держав має право знати причину цього спору. Він між ін. сказав, що Блек хотів взяти на себе обовязок розглянути справу свого партнера до вирішення в Найвищім Суді, хоч це вказувало на сторонничість. Безпосередною причиною прилюдного виступу Джексона проти Блека було це, що Блек мав недопустити до іменування Джексона предсідником Найвищого Суду після смерти найвищого судді Стона.

ДЮЇ ДОМАГАЄТЬСЯ ПРИЗНАННЯ МІСЦЯ ДЛЯ ІТАЛІЇ В О.О.Д.

У Медисон Сквер Ґарден в Ню Йорку відбулося масове віче в понеділок, 10. червня, щоб привитати новий республиканський лад в Італії на місце дотеперішної монархії. На віче прибуло лише 5,000 людей, а до зібраних промовляв між ін. по телефоні із стейтового дому в Олбені нюйорський губернатор Тамес Дюї. Він заявився за те, щоб Орґанізація Обєднаних Держав приняла Італію в члени, а водночас виявив свій спротив проти цього, щоб Совети брали від Італії воєнне відшкодування в сумі 600 міліонів долярів.

Юґославський прокуратор обвинувачує американців за співпрацю з німцями

В понеділок у Білгороді розпочався процес командира юґославських четніків, ґен. Міхайловіча. Першого дня відчитувано обемисти й акт обвинувачення, який являється рівночасно обвинуваченням американських та англійських військових официрів за співпрацю з німцями проти большевиків. В акті обвинувачення говориться, що в р. 1943 „один англійський офіцир" доручив ґен. Міхайловічу „ліквідувати комуністів в Юґославії", а американський полковник МекДовел, шеф американської місії в головній кватирі Міхайловіча, брав участь в переговорах між Міхайловічем і німецьким кондиром окупаційних військ. Дальше в акті обвинувачення говориться, що британське командування в Кайро вислало Міхайловічу в 1941 році доручення, в якому було сказано, щоби „юґославяни боролися за Юґославію й не перетворювали своєї боротьби в бунт комуністів в користь Советському Союзові". Щодо американського полковника МекДовела, то в акті обвинувачення пишеться, що він, прибувши в головну кватиру юґославських четніків, заявив ґен. Міхайловічу, що „американці не заінтересовані в боротьбі юґославянців проти німців, що німців проженуть з Юґославії союзники, та що четніки повинні залишатись зі своїм народом, а американці будуть піддержувати тільки рух четніків". В тому самому часі англійський полковник Белей, британський відпоручник в кватирі Міхайловіча, згідно з актом обвинувачення мав заявити, що союзники підготовляють десант на побережжі Адріятику на весну 1943. р., та що „до того часу доконче треба зліквідувати комуністів, щоби мати чисте запілля". Процес Міхайловіча викликує велике зацікавлення в цілому світі, а американська преса віддає йому багато уваги.

СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ ОЗБРОЮЄ ЮҐОСЛАВІЮ.

Білгородське радіо повідомило, що у висліді поїздки маршала Тіта до Москви, між Юґославією і Советським Союзом підписано договір, на підставі якого Советський Союз зобовязався допомогти розбудовувати юґославську воєнну індустрію та забеспечити її відповідними сирівцями, як теж готовою зброєю та воєнним вирядом. Тіто разом зі своєю делеґацією виїхав з Москви.

ІТАЛІЮ ПРОГОЛОШЕНО РЕСПУБЛИКОЮ.

На підставі висліду всенародного плєбісциту, Італію проголошено офіційно республикою. Підчас святочного проголошування урядом цего історичного для Італії рішення в цілій країні відбулися демонстрації, одні за республику, другі проти неї, за монархію. Щоб не допустити до поважніших зударів між прихильниками одного й другого режіму, в цілій країні змобілізовано великі сили поліції. Король Гумберт відмовився визнати правним проголошення республики урядом, домагаючись цего проголошення Касаційним Судом. Італійський уряд постійно відбуває свої наради. Король нараджувався з американським адміралом Елері Стони, шефом аліянтської Комісії в Італії. Уряд, побоюючись нових демонстрацій збоку монархістів, держить у поготівлі військо й поліцію.

НОВА ГАРМАТА ДЛЯ ВОЄННИХ КОРАБЛІВ.—З Іальґрін, Вірджінія, випробовувано нову гармату. На картині бачимо вистріл набою, що важить 2,700 фунтів. Знавці кажуть, що ця нова гармата відразу касує цілий ряд інших гармат, які тепер являються уже перестарілими супроти цього нового винаходу.

КОНФЕРЕНЦІЯ ПАРТІЇ ПРАЦІ ЗА ПРИЯЗНЬ З СОВЄТАМИ, АЛЕ ПРОТИ КОМУНІСТІВ

Британійська Партія Праці, що підчас останніх анґлійських виборів в липні м. р. віднесла таку велику перемогу й тепер є при владі, відбуває свою 45. конференцію в Бурнмавт. З дотеперішних нарад, які відбуваються в атмосфері подвійної перемоги, національної і партійної, виявляється свідомість великої відповідальности, яку поносить сьогодні урядова Партія Праці в Англії та в світі. Впродовж одного року влади, англійські лейбористи доказали, що соціялізм можна побудувати теж у демократичній державі та що державою може керувати одна партія без встановлення тоталітаризму. Характеристичною рисою англійської Партії Праці, яка сама себе означає „лівою", є її бажання приязні зі Советським Союзом, а рівночасно цілком вороже ставлення до анґлійської комуністичної партії.

ЗАГАДОЧНА УТЕЧА ЄРУСАЛИМСЬКОГО МУФТІ.

Від кількох днів преса широко пише про загадочну утечу єрусалимського муфті Гадж Амін ель Гусейні, відомого керівника палестинських арабів та осбистого приятеля Гітлєра. Муфті був сім років на вигнанні у Франції та жив під строгим доглядом поліції біля Парижа. Минулої суботи він „зник" з Франції серед загадочних обставин і чергового дня висів на аеродромі в Дамаску з британського літака за твердженнями, а з французького за другими. Араби повітали його з великим одушевленням. Перше, що муфті зробив, то звернувся до конґресу Арабської Ліґи зі закликом, щоб підшукати засобів, якими можнаб не допустити до здійснення пляну мішаної британсько-американської комісії щодо переселення до Палестини 100,000 европейських жидів. Утеча муфті з Франції викликала велику сензацію в світі, а американці й анґлійці домагаються тепер від французів відповідних вияснень, як і чому це сталось. Покищо ведеться слідство.

КИТАЙСЬКІ КОМУНІСТИ ЗІРВАЛИ ПЕРЕМИРЯ.

З головної кватири національних китайських військ повідомлено, що комуністичні війська зірвали 15-денне перемиря уже кілька годин після його підписання. Вони заатакували три важливі стратеґічні пункти, що дають їм точку опору в можливому наступі на Харбін.

БІДОЛТ СТАНЕ ПРЕМІЄРОМ.

Центральний Комітет Французької Популярної Республиканської Партії проголосив офіційно теперішного міністра закордонних справ, Жоржа Бідолта, своїм кандидатом на майбутнього премієра нового французького уряду.

КОНТРОЛЯ МОРАЛІ АМЕРИКАНСЬКОЇ АРМІЇ В НІМЕЧЧИНІ.

З Франфурту над Меном повідомляють, що для провірки моралі і дисципліни американської армії в Німеччині, її командант, ґен. Джозеф Т. МекНарні, доручив видати і виповнити окремі квестіонарі з 33-ма запитаннями до всіх сотенних командирів та 25 запитаннями до різних вояків.

З НАРАД ЧОТИРЬОХ ПОТУГ В ПАРИЖІ.

Представники Чотирьох Потуг, що в Парижі підготовляють конференцію міністрів закордонних справ, продовжували наради над справою звороту майна Союзних Держав в Італії. Американський представник пропонував, щоб це майно союзних держав дальше залишалось в країні і тим самим допомогло в її відбудові. Советський представник твердив, що це булоб несправедливо, колиб інші держави дістали повну рекомпензату своїх передвоєнних власностей в Італії тоді, як Советському Союзові не хотять признати повного домагання воєнного відшкодовання від Італії.

КРІВАВІ ПОРАХУНКИ ҐІТЛЄРА.

У відділі справедливости німецького цивільного управління в Берліні знайдено повну лісту осіб, розстріляних у звязку з бомбовим замахом на Гітлера в липні 1944. р. Ліста охоплює біля сто осіб, між якими є теж жінки та священники. Між розстріляними багато загально відомих високих німецьких військових та політичних керівників. Крім відомих маршалів і генералів розстріляно тоді теж президента берлінської поліції, кількох бувших міністрів та старих дипломатів, м. ін. німецького амбасадора в Москві Шуленбурґа.

ПОЛІТИЧНІ АВДІЄНЦІЇ У ВАТИКАНІ.

Папа Пій XII. приняв на приватній авдієнції британського амбасадора до Ватикану, Сер Франсіс д'Арсі Осборна, еспанського амбасадора, маркеса Пабльо Айсінена та майора Рандолфа Чорчила, сина б. анґлійського премієра.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число в суботи (з англійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗМІНА, АЛЕ НЕ В КОМУНІСТИЧНИЙ БІК

Американська преса присвячує багато уваги виборам у різних краях Европи, особливо в таких, де можна говорити про якийсь вислів свобідної думки населення. А саме такими були вибори в Франції та Італії. І не диво. За довгі літа це є перша спроба пізнати, що властиво нуртує в серцях і головах десяток чи соток міліонів людей, що були довго автоматами, безвільними істотами у диктатурах і предметом досвіду тоталітаризмів. Франція, колиска европейських свободолюбних кличів, цілковито потрясена морально й матеріяльно націстівською окупацією, стала по війні природним ґрунтом для найлівішої аґітації, а в тому і для комуністичної переваги. Знов з Італією куди гірше, бо вона належить до тих, що програли війну. Але як один край так і другий дуже важні, коли брати під увагу цілість Европи та який вона має прибрати вигляд. Або ще простіше: Чи має вона стати комуністичною, з одним провідним центром-Кремлем у Москві. Бож нема як таїти, що в Америці многі думали донедавна, що таки прийдеться махнути рукою на Европу, та погодитись з тим, що нею порядкуватиме Кремль.

Та виходить, що так зле не є. Народи з світлим минулим і зо своїм великим вкладом в людську історію, як виходить, не так легко резиґнують навіть у великому нещастю з своєї індивідуальности і свого місця в світі. Це найкраще видно по Франції. Вибори в цій країні виразно відзначили, що Франція не дасть себе вести якійсь чужій силі й шукає свого власного шляху. А вратована Франція, то й вратована, як кажуть, демократія в Европі. Знов провал монархії в Італії вказує наглядно, що у знищених війною і тоталітаризмами краях немає ніякого повороту до старого. Але теж нема охоти іти наслїпо за московською пропаґандою і приймати комунізм як ратунок.

Іншими словами, народжується нова Европа там, де нарід має змогу сказати вільне слово й заважити виборчим бальотом. Та нова Европа є радикальна, коли іде про розвязку різних соціяльних проблєм. Щодо цього немає в нікого найменшого сумніву. Але й нема рівночасно такого самого сумніву, що вона не хоче бути комуністичною, якщо має можливість свобідно рішати.

З цього заключення, що сила і впливи Кремлю в Европі зачинають уже підупадати. Вони ще держаться тільки там, де є советські окупаційні війська, де є кремлінський терор. Якщо тепер ще буде дана змога й іншим европейським краям свобідніше діяти, то буде й надія на краще будуче Европи, що вона стане вільнішою і поступовішою.

Совєти визнають Арґентину

Вчасі, коли поза границями СССР. слідний усюди зворот проти комунізму, приходить до зближення між католицько-консервативним і напів фашистівським режімом новобраного президента Арґентини, ґенерала Хуана Домінґа Перона, і безбожницьким тоталітарно-комуністичним режімом Советів чи там Сталіна. Ще дивніше те, що Арґентина просто бойкотувала большевицько-комуністичний режім від самого його початку після російської революції в 1917 р. Та виглядає, що розбіжности вирівнано, а урядове вияснення цього факту, проголошене в Буенос Айрес, в четвер 6-го червня, звучить:

„Уряди СССР і Арґентинської Республіки, переняті високими засадами співпраці й порозуміння між народами, заявляють, що вони рішили навязати від сьогодні повні дипльоматичні, консулярні й торговельні зносини. Уряди постановили обмінятися амбасадорами в недалекій будучині".

Та без огляду на це, як цю справу представляють уряди обох держав, світ мусить інакше дивитися на причину н а в я з а н н я дипльоматичних зносин двох держав, які досі жили в напружених взаєминах. Тим більше, що це діється тоді, коли світ розділюється на дві половини: західньої цивілізації і советської системи.

Нема сумніву, що тут грає ролю економічна політика самої Арґентини. Досі Арґентина вивозила свої продукти на європейські ринки взаміну за продукти держав Осі, отже Німеччини й Італії. Після війни Европа стала ринком збуту для північно-американських продуктів і для Арґентини там місця не лишилося. Тому зовсім зрозуміле, що Арґентина мусіла оглянутися за іншим ринком і найшла його в Совєтах.

Та тут іде ще про другого контраґента, тобто про Совєти. Чому Совєти рішилися погодитися із таким засадничим противником, як Арґентина і навязують з нею зносини? І тут є причина економічна, бо після війни Советам бракує тільки всілякого краму, що навіть і теперішний світ не зможе їх вдоволити. Та побіч економічних потреб тут може ще грати важну ролю політика. Заґально звісне, що між Арґентиною й Злученими Державами панує напруження, яке виявилося аж демонстрацією в Буенос Айрес проти американського амбасадора Месерсмита вчасі інавґурації нового президента минулого тижня. Теперішне напруження між Советами й Злученими Державами є мабуть головною ланкою, яка злучила разом Арґентину й Совєти. Очевидно це сталося не з приязни ані на далеку мету, але хоч на якийсь час. Чи це вийде на користь обом покаже будучність.

Микола Чубатий.

Комітет Помочі Скитальцям Діячам Української Культури

II.

Подати помічну руку діячам україннської культури на скитальщині це наказ добре зрозумілого інтересу української нації. А коли це в нинішнім положенню справа, що може на десятки літ, а то й на століття, припинити повне національне життя українського народу як нації, то нам слід розглянути способи, як серед нинішних обставин можна помогти д і я ч а м української культури на скитальщині.

Способи помочі діячам української культури.

Найважнішою річю для українського народу є, щоби відомі діячі української культури могли дальше творити і в тому напрямі мусить йти наша поміч. Хто з діячів української культури може влаштуватися в Европі, нехай це робить. А, тим, що не є всилі влаштуватись у збіднілій та виницщеній Евpпoі, тим ми повинні помогти прибути за море. А тут повинні ми допомогти тим цінним одиницям так, щоб їх праця не стала цілковитою перешкодою в їх дальшій культурній праці. Американська та канадійська еміґрація є на тільки вже загосподарована, що всилі це зробити.

Вчені загально людських наук, особливо молодші, які скоро опанують анґлійську мову, мають поважні вигляди притулитися десь до якоїсь американської чи канадійської установи. В тій цили бажаємо працею нашого комітету заінтересувати якнайбільше культурних діячів неукраїнців, бо вони можуть стати помічними в цій справі. Деякі вже й таку поміч обіцяли.

Труднїша є справа з культурними діячами чисто українських наук та мистецтв. Їх мусить в якийсь спосіб затруднити американське та канадійське громадянство так, щоби вони побіч праці на хліб найшли час на творчу працю як вчені чи мистці.

Централею культурної праці для тих в Европі і для тих, що щасливо опиняться у якійсь американській установі, а передовсім для творчих талaнів українознавчих наук, письменства та мистецтва, повинен стати Інститут Української Культури, про який свого часу писалося в „Свободі". Це мало би бути свого роду наукове товариство, товариство літератів та мистців.

Мусимо рахуватися з тим, що ми є на еміґрації поза рідною землею та в скромних розмірах старатися творити якнайбільше для української культури. Називати таку еміґраційну установу, поза рідною землею, академією наук, чи академією літератури чи мистецтв не є на місці. Це скорше осмішувалоб нас, ніж помагалоб тій цили, яку ми хочемо осягнути.

Невідомо на світі, щоби десь поза рідною землею існувала академія наук якогось народу. В дійснім розумінню того слова академія наук це найвижча наукова та одинока установа для цілої нації. Тому й правдива Українська Академія Наук може існувати тільки на вільній українській землі під благодатною опікою національної влади, отже в столиці вільної української держави.

Нині в Україні немає Української Академії Наук, себто найвижчої установи української культури. Українську Академію Наук якийсь час називану навіть Всеукраїнською, большевики перемінили на Академію Наук УССР, себто на академію території України, в якій ані українська культура не мусить бути конечно плекана, ані навіть твори не мусять бути друковані в українській мові. Так воно й нині є в цій територіяльній акамемії УССР. Українську національну культуру червоний Кремль з тої академії прогнав, а більшість творів тої установи нині друкують по російськи. Отже немає нині Української Академії Наук, але вона теж не може повстати на еміґрації. Тому моя скромна пропозиція, щоб таку, конечно потрібну, установу, коли вона повстане назвати Інститутом Української Культури.

Інститут Української Культури з осідком в Америці чи в Канаді представляємо собі як установу з одного боку з колеґією дійсних членів, з другого боку з колеґією спомагаючих членів, себто приятелів української культури. Заряд, себто Рада Тростів складаласяб з представників одних та других та малаб виключно адміністраційні та економічні завдання. Сама культурна праця булаб ведена автономічно в секціях українознавчих наук, загально людських наук, секції письменників, та в секції мистців з евентуальними розгалуженнями.

Інститут Української Культури зосередив би в першу чергу видавничу працю творів українскьої науки письменства та мистецтва на цілий світ поза Советами. Друкувати моглиб там свої твори не тільки культурні діячі за морем, але також в Европі. Належно кваліфіковане членство Інституту Української Культури мусілоб дати апробату на все, що виходилоб печатане під фірмою Інституту Української Культури. Це булоб запорукою, що рівень видаваних інститутом творів був би високий та видавнича діяльність інституту справді причинялаcяб до розвою української культури, а не її понизення. Річ природна, що Інститут Української Культури це справа майбутности, а його орґанізація та проспeрування залежне від того, кілько належно кваліфікованих культурних робітників удасться нам спровадити за море зі скитальщини.

Збереться в одній країні за морем більший гурт українських науковців письменників чи мистців, розвій інституту буде успішний. Всеж таки немає сумніву, що серед нинішних політичних обставин в світі на осідок Інституту Української Культури надається таки найкраще одна із двох країн — Америка або Канада. Не виключене, що осідок такої установи міг би бути і в Арґентині, колиб там згуртувалося більше число культурних високо вартісних робітників, одначе матеріяльна піддержка того інституту таки мусілаб йти з Америки й Канади.

Завдання найближчих днів Комітету.

Справа Інституту Української Культури та справа помочі скитальцям українським вченим, письменникам та мистцям це наділі одна справа, одначе в найближчих днях стоїть перед нами завдання помогти тим культурним робітникам, що бажають переїхати за море, дістатися на американський континент. Хто має тут рідню, тому повинна рідня помогти приїхати до Америки, одначе більшість з них немає нікого за морем і саме обовязок цей перeймає на себе Комітет Помочі Скитальцям Діячам Української Культури.

Він бере на себе обовязок підшукати громадян, що погодилисяб виставити потрібний афідевіт тому культурному діячеви, якого вкаже Комітет. Комітет буде підшукувати заможніших громадян, що погодилисяб спонзорувати кошта подорожі для одного чи більше культурних діячів з Европи за море. Тому, що Комітет не веде тепер окремої кампанії за фондами, в конкретних випадках мусів би рахувати на поміч Злученого Українського Допомогового Комітету у Філядельфії, зглядно Допомогового Комітету в Канаді.

Черговим завданням Комітету буде помогти культурним робітникам, що їм пощастилосяб приїхати до Америки, якось тут приміститися на працю, для них. Неодин з них буде приневолений працювати далеко не по своїй професії, одначе інтерес української нації вимагає, щоби ці високо вартісні люди найшли таку працю, яка не перешкаджалаб їм вільний час поза заробковою працею посвятити на культурну роботу.

Збереться в одній із заморських країн культурних діячів більше, так справа Інституту Української Культури буде зреалізована. Користаючи зі спосібности вияснення завдань Комітету Помочі Скитальцям Діячам Української Культури від імени Комітету апелюю до заможніших американських українців голоситись до управи комітету, що вони охочі підписати афідевіт одному чи більше творцям новочасної української культури. Наш перший зазив приніс вже нам в протягу одного тижня заяви чотирох громадян сповнити таку прислугу українській культурі. Замітне, що між зголошеними є один американець, навіть неукраїнського роду, що довідався про таку працю комітету на радіо. Призначуйте свої жертви на покриття коштів подорожи вчених, письменників та мистців до Америки. Одним словом, помагайте праці, яка є честю, а повинна бути також амбіцією кожного українця, якого на таку поміч стати.

Всяка жертва зложена для тих членів української нації сторицею оплатиться, бо це є жертва на українську культуру, на її збереження перед повною загладою. Всю кореспонденцію в справі комітету прошу звертати на адресу:

Mr. Lew Dobriansky,
New York University,
Department of Economics,
Washington Square, New York.

(Кінець).

Uncle Sam Says

ДЯДЬКО СЕМ пригадує нам усім, як то було тому два роки, коли наші славні хлопці висідали на береги Нормандії, щоби зачати останню і рішальну офензиву у крівавій боротьбі з націстівською навалою. Ці пропамятні дні — це дні великої посвяти! А памятаючи за ту посвяту, памятаймо теж і за те, що тепер треба ще посвяти і на те, щоби вдержати мир у світі. Ми, що були тому два роки на домашньому фронті, попирали нашу армію Воєнними Бондами, даючи нашій державі таким чином засоби, потрібні для ведення війни. А тепер купуймо Щадничі Бонди Злучених Держав, щоби дати державі засоби на мирну господарку і здержання тої великої загрози, якою є інфляція.

ФЕДОР КРУШИНСЬКИЙ

Я БАЧИВ НІМЕЧЧИНУ!

(Байки та дійсність про гітлерівщину)

56)

— То ви з „бандитів"?... Ой, Боже ж мій, мій дядько таксамо десь у Франції занапастився, служив у Петлюри та так і слід загинув, бо я ще мала була, як ми від нього останнього листа одержали...

Побалакали про Францію, обіцяв розшукати її дядька та переходимо до справи. Тяжко хорує, не знає, що їй, більше лежить як спить, а як нахилиться, то голова їй закрутиться й вона мліє. Праці сила, ан вона не може...

— А німкиня — ви знаєте, які вони, німкиня каже, що я вдаю, що я ледача, не хочу працювати. Пів року попрацювала, а за те, що заснула на канапі, бо зімліла, післала мене до карного ляґеру, відки оце два тижні як повернулась. Але не можу далі, не маю сили...

І не плаче, а сльози самі котяться.

— А щож тобі є, дівчино, скажи мені як батькові, бо я тобі батьком можу бути... Долягає тобі що, чи ти підірвалася, а може спомини тебе облягають, тужиш за кимсь, за домом скучаєш?...

Пів години пробалакав я з нею, а на дні її погляду спостерігаю щось таке, чого мені сказати не хоче, чи боїться...

— Чи ти „свій час" як слід маєш?... — сама назріла в мене думка.

Почервоніла рештками крови, спустила очі додолу й мовчить.

— Ну, кажи, це не соромно, це таксамо як піт, чи соплі з носа, аджеж ти не соромишся носа втерти? Доки дитини не маєш, погана кров повинна вчасно виходити, чи мати тебе не вчила, як цє є в дівчат? Від цього навіть умерти можна, бо це така хороба, як і кожна інша...

І мені вдалося „намацати" причину: „свій час" припинився в неї рік тому, але ніхто її про це не спитав, а вона думала, що так і мусить бути. Як вона по світі ходила, це мене дивувало.

Цікавлюсь, як же німкиня, чи вона щось завважила, чи прийшло їй до голови спитати, чому дівчина сохне на очах.

— А ви, шановна пані, чи ви не цікавитесь псом, чи куркою, коли по очах видно, що звірина нездорова?... — питаю потвору в людській подобі.

— То є моя звірина, пане, мені приємно на неї глянути, а людське ледащо гірше звірини... — відповідає з-висока, з глумливою усмішкою, кидаючи гострим оком на дівчину.

— А чому ви її до лікаря не повели, чому не спитали, що їй та на що вона скаржиться, то це мені, мужчині, треба було прийти, щоб довідатись, що дівчина вже рік не має менструації?...

— Наші лікарі й без того мають багато роботи, ранених не бракує, а свої обовязки я краще за вас знаю, пане... — кидає нікчемниця „вищої раси".

Я сказав дівчині вдягатися, а проф. Нойман завів її негайно ж сам до шпиталю. Незмірно обурений, проф. Нойман лаяв німкиню:

— Ви ніякої дівчини не матимете, пані, ви соромите нас перед людьми, а за лікування заплатите всі кошти до останнього пфениґа, це вас навчить. Мені соромно, що ви зветеся німкинею...

Але це було те саме, що кидати горохом об стіну, товстошкура ґітлєрівська мораль навчала іншого.

— Бачите, які німці, от і працюй для них... бідкався проф. Нойман, не маючи нічим іншим натаврувати садистів, які були немилосердні в боротьбі з безборонними.

Це була німецька жінка, яка виховувала націю, а з цих жінок одна на тисячу іншої моралі.

6.

Не краще стояли справи по всій области. Тут працювало понад 60 тисяч східніх робітників, а з того коло 20 тисяч у самому Норемберзі. В більшости вони жили у великих ляґерах, а ці великі ляґери робили найгірше вражіння, так щодо їжі, як і щодо обходження та під оглядом санітарним.

Але якраз у Норемберзі було два дівочі ляґери, які на зїздах опікунів східніми робітниками ставилося як зразок ляґерів, ніби найкращі, чи одні знайкращих в усій Німеччині.

І дійсно, на кільканадцять ляґерів у Норемберґу ці два табори були рідким виїмком з загального правила. Один був на шістьсот дівчат, а другий на триста. Якщо в останньому ляґері велику заслугу мав „ляґерфюрер", рідке явище, або один на сотню, якого дівчата звали „батьком", то в першому випадкові заслуга припадає на честь самих дівчат.

В першому ляґері жило шістьсот дівчат і жінок, з чого чотириста українок, а двіста „різних" — з Криму, з Ростова н/Д., тощо, які себе звали „русскіє", причому, українки й росіянки, назвемо їх так, жили в безнастанній ворожнечі між собою, як це, врешті, було скрізь по ляґерах. Українки — діти села, працівниці колгоспів, прості, щирі, високо моральні, як і належало, звали себе українками та балакали по-українськи. Росіянки — діти міст, чи передмість, виховані в „комсомолі" балакали поганою московською мовою, як це балакають „малороси", чи наші хлопці, які побували „в салдатах", звали себе „русскімі" та з погордою ставились до своїх сестер-українок. Вони вбільшости були більш „рафіновані", хитріші, спритніші, без ніяких моральних засад, кохали над життя „гармошку" й „кушаньє" та дуже швидко орієнтувались в обставинах і спритно їх використовували.

(Дальше буде).

Читайте українські книжки і ґазети, бо часте читання веде до просвіти. А просвіта — це сила.

ЗА ПРАВИЛЬНУ ОЦІНКУ УКРАЇНСЬКОЇ СПРАВИ

II.

Гук експльозій тількищо минулої світової війни був приглушив на деякий час всесторонність визвольної боротьби українського народу. Але як тільки затихли гармати на світових побоєвищах, вони з тим більшою силою відізвались з українського фронту. Героїчна постава українського народу напр. проти наступу Москви на Українську Церкву, зокрема на Укр. Кат. Церкву в Західній Україні, збудила широкий відгомін і подив у цілому культурному світі. Москва могла увійти до українських святинь дослівно тільки по трупах українського духовенства, з його найвижчими єрархами на чолі. „Залізну занавісу", якою Москва намагається скувати свої жертви та відгородити їх від зовнішного світу, продирають теж час до часу відомості й про боротьбу на інших фронтах України.

Від закінчення війни в Европі на сторінках світової преси появились деякі вістки про існування в Україні, головно в її західних областях, більших і менших повстанчих загонів, які радикальними засобами поборюють большевицьку окупаційну владу та її політику в Україні. Ці вістки баламутні, бо взяті переважно з ворожих Україні джерел, але вони, як теж повідомлення в большевицькій пресі, стверджують наявність збройної боротьби в Україні. З другого боку, деякі українські джерела в Европі, а за ними теж частина української преси в Америці, повідомляють про існування т. зв. Української Головної Визвольної Ради (УГВР) та Української Повстанчої Армії (УПА) і подають різноманітні інформації про їх дії. Не бракує теж більше чи менше річевих голосів, що до всіх цих інформацій треба ставитися з деякою осторожністю. Таку найновішу осторогу подає, наприклад, „Вістник" з Винiпеґу в числі від 15. травня. Це, звичайно, відноситься до інформацій, а не до самої боротьби.

Визвольна боротьба українського народу ведеться, як сказано, на всіх ділянках і усіми засобами, відповідно до часу, місця і обставин. Усі ці ділянки українського фронту себе взаємно доповняють, вони получені своєю цілесцрямованістю, хоча й не завжди стоять у будь-якому формальному звязку зі собою. Ділянка збройної безпосередної боротьби з окупантом найбільш жертвенна, але й найбільш відповідальна. Вона, в сьогоднішній обстановці може бути ведена тільки в тіні й силою факту виключає контролю будь - якого загально - громадського чинника. Шляхетна в своїх цілях, вона не завжди може скидати відповідальність за її вчинки на ввесь народ, бо це означалоб засудити його на загладу. З тих самих причин треба підходити з відповідною обережністю і до інформацій про цю ділянку боротьби. Большевики їх подають на те, щоби цим виправнати перед світод свій терор в Україні. Світова преса пише про них час до часу і — як виходить з тону кореспонденцій — з інформативного обовязку, хоч ті інформації нічо не виясняють, бо баламутні. В українській пресі цей обовязок повинен відповідно покриватися з ціллю. Перш за все, як важко булоб контролювати сам характер такої боротьби, так важко контролювати й самі інформації про неї. Як з одного, так і з другого джерела вони можуть бути неточні й тому треба два рази над ними подумати, заки подати їх українському читачеві, який не завжди може ставитися до таких інформацій обєктивно. Редакція може дозволити собі друкувати поголоски, але не такі, які можуть заважувати на долі народу. Редакція має довіря до свого читача, але читач має теж довіря до газети й годі булоб годувати його так важливими для нього вістками, не маючи можности перебрати за них вповні відповідальности, поминаючи вже самі міркування про політичну доцільність. Повторяємо ще раз, що маємо на думці самі тільки інформації про боротьбу в Україні, а не саму боротьбу.

Деякі українські газети в Америці вважають за відповідне подавати, що можності, якнайбільше вісток власне про повстанчі дії в Україні. Це, звичайно, їх діло й вони за це відповідають. Ми не думаємо виступати тут з будь-якими порадами, як їм поступати і якщо хочемо звернути увагу, то головно на підхід до цих справ. Наприклад, в одній з американських українських газет читаємо, що „сотки тисяч пішли в підпілля", та робиться відповідні висновки ще й на таких твердженнях, що „Москва за границею завзято промовчує цей кровавий змаг поміж українським підпіллям і своїми деспотичними силами". Щодо „сто тисяч" у підпіллі не маємо підстави ані потверджувати, ані заперечувати, хоча можнаб твердити з повною відповідальністю, що міліони українців боряться проти большевицької окупаційної влади за свободу своєї батьківщини. Натомісць, навряд чи можна базувати свої висновки щодо інформацій про повстанчі дії в Україні на таких твердженнях, що „Москва за границею завзято промовчує цей крівавий змаг поміж українським підпіллям і своїми деспотичними силами". Бо ця „Москва за границею" напр. у формі американських „Українських Щоденних Вістей" не має дня, щоб цим справам, очевидно на свій брехливий лад, не віддала кілька шпальт, а кореспонденції в американській пресі в своїй більшості теж виразно виявляють, з яких джерел вони походять, або на яких базуються. Пишучи про всі ці справи не можна руководитись здогадами, настроями чи симпатіями, тільки точними інформаціями, великим знанням цілости справ і, насамперед, добром самої справи. Гільки правильна оцінка положення та всесторонне знання справи допоможе оминути в інформаціях тих недотягнень чи перетягнень, що моглиб мати небажані наслідки.

Кров народу занадто дорога, щоби інформаціями про її пролиття можна було зводити будь-які порахунки. Якщо український загал має бути кому вдячний, то насамперед тим, що боротьбу ведуть, а не тим, що про неї інформують. Справа інфорбацій про боротьбу в Україні є така складна, як і сама боротьба. Говорячи про повстанців, автор цитованої статті твердить, що вони „боряться без думки про завтра". Віримо, що так воно не є, що власне з думкою про завтра ціла боротьба ведеться і тому теж з такою самою думкою про завтра України, треба інформувати про неї. Тим більше, що тоді як сама боротьба вимагає найбільших жертв і справжнього геройства, то друкувати надіслані готові інформації про неї є хіба тільки полекшенням редакторської роботи.

Усіх українців єднає сьогодні одна думка: визволення батьківщини. З цею думкою боротьба ведеться, поглиблюється, радикалізується. Але якщо український народ не хоче залишитись вічним „лицарем абсурду", і тільки творити леґенди, він у своїй боротьбі крім геройства і завзятта та жертвенности, мусить виказати теж політичну мудрість, без якої булаб неможлива кінцева перемога. До цего допоможе насамперед правильна оцінка української справи. Бо сьогодні більше як коли обовязують слова Франка, що на кожному міліонів стан стоїть і за долю міліонів мусить дати він одвіт. Цими думками треба керуватись у боротьбі, а теж і в інформаціях про неї. (Кінець).

Що пишуть?

ЯК ВИЇЗДЖАЛИ З ЛЕМКІВЩИНИ?

Надійшов лист з Стефкової, що є тепер під Польщею, написаний до брата в Америці перед самим відтранспортованням до України під Советами. У тому листі читаємо, між іншим, таке:

* * *

Дорогий Брате! Дуже сумну вістку подаю Тобі, що мушу лишати своє село, а їхати в Радянську Україну. Вже той лист пишу з транспорту, зі стації Вільшаниці, і повідомляю Вас, що з цілого села всі українці мусять виїхати в Україну, а сестра з мужем вже виїхали тому два місяці... Тепер виїзджаю і прошу Тебе вже не писати до мене, доки я не напишу до Вас і тоді будемо знов переписуватись, як буде вільно. Так Брате, нема що робити, мусимо їхати. І повідомляю Вас, що... також їде, її син... навіть з ліжка не може встати. Видиш, Брате, чого ми дочекались! Більше Вам о тім не пишу, бо вже зрозумієте, що тут робиться... Тепер усьо порозїздилось, ніхто про нікого ніщо не знає, де хто поїхав... Мені дуже потрібні одіжі обув, бо я голий і босий. Як можеш Брате взяти мене до себе, то прошу Тебе як Батька старайся мене забрати, але вже з України, а що про... то його ратуй як можеш і забери його і напиши йому, що родина виїхала в Україну... Бувайте здорові! Цілую Вас усіх, бо не знаю, чи ще будемо писати один до другого. Дай Боже, щоби те все вийшло на добре.

В ЄДНОСТІ СИЛА

Клич „в єдності — сила" лунає серед українців, як і серед інших народів, з давніх давен В Бельгії він навіть став національним гаслом. Та розуміння його і способи застосовання далеко не скрізь однакові, а тому і наслідки різні. Одні народи, часом малі числом, заложену в них силу видобувають і є панами положення, маючи власну державу, а інші, хоч і великі числом, ніби безсильні паралітики лежать плазом, не здобувшись на власну державу.

Серед українців панує надто простацьке розуміння висловленої в тім гаслі думки. Єдність нам представляється, як „згода в сімействі", як „мир і тишина". А про те і не думаємо, що мир і тиша царює хіба на цвинтарях. В суспільнім же житті, як і взагалі в житті, законом є рух, гамір, змагання, боротьба. Тож гонячись за уроєнням „вічного миру", ми розминаємось з живим життям, а ще частіше вносимо в життя замість миру — гризню, а замісць тиші — колотнечу.

Коли в нас думається про силу в єдності, то нам пригадується вичитану в другій чи третій шкільній Читанці притчу про віник. Був собі один батько, який мав багато синів. Сини сварились і ворогували між собою. Зажурений батько закликав до себе перед смертю недобрих синів, дав їм віник і казав його ламати. Всі сини пробували то зробити, але ніодин не потрафив. Тоді батько відобрав віник, розвязав мотузок на вінику, взяв один прутик по одному і всіх їх переламав нарізно. „Так, казав він, буде і з вами. Коли житимете в згоді, триматиметесь вкупі, ніхто вас не зломить. А будете ворогувати, вас переможуть нарізно".

Ця притча не віддає глибокого змісту гасла „в єдности — сила", в приложенню до суспільного, а зокрема до національного життя. Річ тому, що спільнота то не є жмут прутиків, сума порізнених одиниць. Кожна більша спільнота, напр. нація, складається з менших спільнот. В площині суспільно-виробничій нація ділиться на стани, в площині суспільно-культурній — на верстви, в площині політичній виступають партії, в релігійній — Церкви і т. д. Ці частини, цілости, між собою повязані, між собою зазублюються, часом взаємно себе просякають. Цього факту, який у всіх на очах, не можна оминати, проповідуючи єдність.

Вища спільнота, як той організм, напр. людське тіло, складається з різних органів, з яких кожен має свої функції. Ті органи взаємно себе доповнюють і взаємно себе підсилюють. Серце постачає кров ногам, а ноги носять серце. Брак одного органу робить цілість калікою. Незіграність між органами робить цілість нежиттєздатною, зіграність же дає їй здоровля, звинність, силу. Цю складність суспільного організму не можна забувати і змагаючи до єдности. В противнім разі замісць здорового організму матимемо купу піску без ціпкости між розпорошеними складовими частинами.

Ця проста істина не для всіх ясна. Один наш знайомий, затужений за єдністю, колись звернувся до нас в той спосіб: між нами нема єдности, бо існують ґрупи. Під цю пору в такій а такій ґрупі сварня і не багато треба, щоб її розвалити. Зробім це і тоді скорше обєднаємось. У відповідь він почув від нас таке: то не є дорога до обєднання. Коли розвалиться згадана ґрупа, на її місці повстане дві або три нових. З ними буде ще тяжче зговоритись, бо їх більше і вони не скоро устаткуються. Отже коли хочете обєднання, не робіть роздорів.

Єдність між українцями повстане, коли ми будемо більше уважати на те, що нас вяже, як на те, що нас різнить, плекатимемо спільність інтересів і матимемо вирозумілість до розбіжностей. Різниці між людьми, клясами, партіями є річею природньою і без них не можна. Одні характери і темпераменти гонять людей на здобування, інші надаються для збереження здобутого. Кожна Церква старається прихилити до себе більше вірних, так само як партія — більше прихильників. Всі кляси намагаються забеспечити для себе найбільше вигод. Однак понад усе — **добро краю і народу,** до якого належать особи, релігійні громади, політичні партії, соціяльні групи.

Нутрішні змагання здебільш є корисні, бо вони напружують сили, викликують здорове суперництво, дають рух. Шкода починається доперва тоді, коли розбіжні змагання переважають спільність і розколюють цілість. Коли загальне добро тратиться з овиду і „привата", поодинчі ґрупи чи навіть особи, не підпорядковуючись ніякому вищому наказу, стають метою в собі. Тоді приходить хтось зі сторони і бере за карк всіх розсварених членів спільноти. Так сталось з рядовим українським козацтвом та старшинством, коли вони, ворогуючи між собою, дали нагоду московським царям запанувати в Україні. Забувши про спільне добро, вони дозволили, щоби царі закріпачили колись вільних козаків, а старшин обернули в своїх пахолків.

Таких траґедій в історії України повно. причина їх в тому, що між нами не є сильна духова єдність, не досить солідарности. Ми скоро сваримось і нас легко розбити. Здається нема нічого простішого, як підбурити одного українця проти другого, „пустити русина на русина". Чужинці все потрафлять впхатися клином межи нас і розколоти нас на ворожі табори. За прикладами не треба далеко ходити в давнину і вистарчить звернутись оком до недавнього німецького наїзду на Україну. Тут треба шукати причин нашого поневолення, пояснення нашої недержавности.

Крайня пора схаменутися і покласти край націй ростічі, крайня пора повчитись у чужинців, в який спосіб добувати силу з єдности. В інших народів внутрішні противенне менші, але більші за наші. Бож тут на заході народи багато „ більщ „зрізничковані суспільно і політично і культурно. Але вони дають собі раду з цим, бо у них більше, як у нас, зрозуміння до загального добра, до спільної справи. А тому вони мають і незалежність і державність і мир. А ми калатаємось століттями, проливаємо свою і чужу кров, як воду, а толку з того мало. Видно одної крови і жертв не вистарчить, щоб бути вільним. До них треба глузду, внутрішньої спайки і політичного змислу.

В зєднаній громаді кожен може і мусить лишитись сам собою, заховати свою думку, пильнувати своїх інтересів. Але кожен мусить признати це право і за другим. Кожен мусить мати своє місце при спільнім варстаті праці на користь загального добра, і кожен має право змагати до ліпшого посту, боротись за вплив на хід громадських чи національних справ. Але ті змагання не сміють наражувати суспільну машину на руїну. А бувають моменти в житті нації, коли ті змагання мусять втихнути і всі її члени повинні „потягти в один гуж".

Цего то уміння „громадою обух сталити", як писав Шевченко, нам, українцям, дуже а дуже бракує. А його ми мусимо навчитись, коли хочемо жити, творити наше життя, бути нацією. — (Бельгійські „Вісті").

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

Усі жертви, надсилані ласкаво на пресовий фонд „Свободи", потверджуємо з подякою проголошенням у тій рубриці.

Степан Морозович, Клівленд, О. $10.00

Адміністрація „Свободи",

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

КЕНТОН, ОГАЙО.

Для скитальців.

Знагоди весільної забави, яка відбулась по вінчанню в укр. кат. церкві в Акрон, Огайо, п. Володимира Скасківа (сина громадян Михайла й Варвари Скасків) з Литл Фолс, Н. Й., з п-нною Доротею Оринич (дочкою громадян Миколи і Варвари Оринич) з Кентон, О., жертвували на українських скитальців: Молодята $10, а М. Скасків і молодший син Богдан по $5. Разом вислано до З. У. А. Д. Комітету $20.

—o—

АЛИКВИПА, ПА.

На допомогу українським сиротам.

Українські сироти на скитальщині — це найнещасливіші з нещасних. Вони не тільки що зазнали цілого горя війни, але крім батьківщини втратили ще теж і батьків. Це добре розуміють члени Братства св. О. Николая, від. 120 У. Н. С., та щоб доказати цим своїм братам, що вони всеж таки не залишились цілком самі, ухвалили одноголосно на своїх зборах дня 19. травня вислати на допомогу сиротам $200 з каси Братства. Українська греко-католицька парохія св. Петра і Павла зложила на ту саму ціль $50, а зі збірки, яку перевели по домах урядники 120 від. У. Н. С., вплинуло $208 і цілу суму $458 вислано до Українського Доп. Комітету в Філядельфії. З поодиноких громадян жертвували:

По $10: М. Монастирський, Н. М. Гемпіл, С. Іванцьо, К. Янушевська; по $5: Ю. Монастирський, В. Монастирський, І. Монастирський, Д. Прокоп, о. В. Левицький, О. Ревть, А. Кармазин, Т. Бур, А. Бур, М. Семенчук, М. Здреник, І. Ятчишин, Й. Будник, П. Добош, Союз Українок, Д. Ґуласій, Й. Щурко, Е. Вовро, Г. Лаврик; по $4: М. Здреник; по $3: С. Бур, К. Кузьо, І. Добош, В. Русинко, А. Б. Чотнер, І. Вулв, Ф. Кичан; по $2: І. Книжик, А. Корнецький, Е. Сирко, В. Древна, П. Годжак, Ю. Добош, М. Бац, А. Сеньо, В. Фечушак, Й. Добош, М. Радванська, І. Галушка, Ю. Демедюк, М. Ліпецький; по $1: А. Карапін, І. Кобаль, Ф. Зіcс, Ю. Корнецька, М. Бараник, І. Витяш, М. Стадник, В. Дичко, В. Ревть, О. Добош, Т. Дашинич, І. Бараник, О. Ковалик, М. Русинко, К. Ліпецька, І. Сорочак, С. Ру[illegible] Русинко.

Усім жертводавцям щира дяка.

За уряд: **А. Кармазин,** предс.; **І. Монастирський,** секр. і кас.

—o—

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Т. К., Ню Бритен, Конн. — Ваші завваги цілком слушні. Ті вісти з Лемківщини часом дуже баламутні. Одно ясне, що там нещастя, просто страшна трагедія. Її використовують комуністи і поляки на свій лад. А й місцеві люди часом не визнаються, що то властиво діється.

Часопис, який надіслали, сам не знає, як йому поступати в допомоговій акції, чи навіть у відношенню до цього, що діється в Галичині з Українською Церквою.

А щодо „єдности", то принаймні так повинно бути, що якщо якісь гуртки чи церкви не ідуть разом, то в своїх окремих акціях повинні змагати до одного й того самого. Бо властиве нещастє аж тоді, як нема цього останнього.

ДЛЯ КРАЩОГО ЗАВТРА ЗАТРИМУЙТЕ СВОЇ ВОЄННІ БОНДИ!

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо з початку листа подати, в якій ґрупі і під яким числом є дана особа.

• • •

ҐРУПА Б.

733. Дубняк Ольга, дочка Івана, з Нижанкович, Перемишль, шукає тітку Анну Чупіль.

735. Патуляк Михайло, син Івана, з Гломчач, Сянік, шукає сестру Юлію Кокорій.

736. Скірка Гнат шукає Алека Бобака.

739. Мінко Іван, син Стефана, з Танкови, Сянік, шукає брата Демка Михайла.

740. Присяжний Трохим з Сільці, Горохів, шукає Михайла Присяжного та Петра Присяжного.

741. Серафімович Антін з міста Хомська на Поліссі шукає Романа Огейчика, Івана Саліта, Івана Оніська.

742. Гомилко Михайло шукає брата Івана Гомілки та дядька Петра Гомілки.

744. Ляцман Осип, син Івана, з Ожинна, Ясло, шукає тітку Неллю Опаляк та вуйка Антона Опаляк.

746. Сенів Григорій, син Андрія, з Монастиря Лишнянського, Дрогобич, шукає тітку Марту Кушнір.

747. Денькович Стефан, син Матія, з Довтки, Турка, шукає стрия Антона Деньковича.

748. Кріль Іванка шукає Андрія Кроля.

750. Бабінак Аруян, син Мекертич, село Большой Парбет, Карської области, шукає родичів Метоян Кочар і його брата Мисак.

751. Радченко Іван шукає Івана і Захарія Галушку.

754. Пушкар Дмитро шукає вуйка Петра Бойка, з с. Орихівці, Тернопіль.

755. Михаїл Крупа шукає брата Михайло, або тіточну сестру Марію Зальопану з с. Настасова, Тернопіль.

756. Іван Гриньків шукає односільчан Василя і Івана Волошина, Василя Ковальчука, Івана Гриньківа, Дмитра Андрусишина, Михайла Коваля, з с. Остриня, Станиславів.

757. Йосиф Войтович просить брата Дмитра у Виніпеґу написати до нього.

759. Ольга Ципенда, дочка їх сестри Варвари, шукає Теодора Хміляра з с. Білянці, Броди, Дмитра Оліновича і його брата Івана, з с. Біла, Чортків.

760. о. С. Нагаєвський шукає Михайла Петрашика з с. Лоловці, Чортків.

761. Богдан Угрин Многогрішний шукає родину Держко з с. Лани, Стрий.

762. Михайло Ґриґорчук шукає братів і сестру Дмитра Ґриґорчук, Петра Григорчук, Анну Лящук.

763. Роман Бобяк шукає Василя Шевчишина з с. Говилова Великого коло Гусятина, або когобудь з моєї родини чи знайомих.

764. Осип Бойко шукає Михайла Пюрка і Івана Сендецького та їх рідні, з с. Теляче, Підгайці.

765. Яків Нагірний шукає Івана Нагірного з Сушкова, Таращан.

766. Котек Микола шукає вуйків Федора і Юрка Котек і Марію Котек з с. Слобода Небелівська, Калуш.

767. Михайло Кондзьолка шукає братів Теодора й Петра Кондзьолка зі Збаража, та Михайла Кондзьолка.

768. о. Василь Зварич, його сестра Анна і сестрінок Микола Томків з Тернопільщини, шукають своєї родини в Канаді.

769. Ґелька Дмитро шукає трьох членів своєї родини й сестру п-ню Велш, кузина Жмурка з Левкович.

770. Вероніка Ґелька з дому Маркович шукає своїх вуйків Миколу й Петра Маркович.

771. Вероніка Жмурко з дому Чеховська, шукає брата Миколу Чеховського.

772. Марія Тоєнчук, з дому Дмитрук, шукає вуйків Юрія і Івана Леґільник із Сторожинця.

773. Матейко Теодор, бувший адвокат в Городенці, шукає кревних, товаришів, знайомих і приятелів з Поточиськ, Городенки і городенського повіту.

774. Ольга Климусь, донька його сестри, шукає Михайла Пиняґу, з с. Башня Долішня, Любачів.

775. Катерина Волошин шукає Тетяни Різник з с. Кабич, Самбір.

776. Похмурський Ярослав, син Олекси й Катерини, шукає Василя Похмурського з Коцурів.

777. Розалія Малішевська, тіточна сестра, шукає Мимоход Анну з с. Дорогів (з греблі), Станиславів.

779. Марія Ґонська, зам. Сорочак, шукає Михайла та Івана Ґонських з с. Чорна, Лісько.

781. Ева (по матері Ґонська) Ровенчак шукає Юрка Гомилик, Івана та Михайла Ґонську з с. Чорна, Лісько.

782. Москаль Антін шукає вуйка Пошивака Михайла з с. Вільхова, Лісько.

783. Міщук Антін шукає Приступу Якуба з с. Верхнів, Вол. Волинський.

785. Юрша Петро шукає брата Юрша Михайла з с. Середнє Велике, Лісько, тітку Дуду Олену.

786. Геш Михайло шукає стрийка Паславського Миколу.

787. Матців Василь шукає стрийка Матіїва Ілька з с. Тянче, Долина), стрийка Мавиїва Петра з с. Тянче, Долина, стрийка Матиїва Івана, тогож походження.

788. Борщ Іван шукає вуйка Бача Андрія з с. Радожеці, Сянік.

789. Кобельник Антін шукає брата Кобельник Івана.

790. Костецький Віктор шукає стрийка Новака Якова з с. Меджибіж на Поділлі, Богданського Сергія, з м. Левичів, Поділля.

По інформації писати до:

United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa., U. S. A.

В запитах просимо конечно подавати **групу і число.**

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

БРУКЛИН, Н. Й. — Тов. Запорозька Січ, від. 325, повідомляє своїх членів, що пів-річні збори відбудуться в пятницю, 14. червня, в гали У. Н. Дому, точно в годині 8. ввечір. Є це важні збори, тож конечно членам треба бути на них. Дуже важні справи є до полагодження, як також буде звіт делеґації з 21. конвенції. Тут треба згадати, щоби члени привели зі собою нових кандидатів до Тов. і У. Н. Союзу Користайте з малих вкладок і вписуйте свої діти та внуки до своєї рідної орґанізації. Просимо членів прийти на час і вирівнати свої вкладки, бо інакше будуть суспендовані. Не явившіся на збори члени підлягають карі згідно зо статутом; кара не буде дарована. — За уряд: І. Малик, предс.; В. Троць, кас.; П. Малицький, секр.

КАНЗАС СИТІ, Н. ДЖ. — Бр. св. Володимира, від. 323, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 16. червня, в 2. годині попол., під ч. 38 Савт 5. вул. Просимо всіх членів прийти на збори, бо є важні справи до полагодження. — Д. Яремко, предс.; В. Феден, кас.; Д. Кархут, секр.

ПАЛМЕРТОН, ПА. — Бр. св. О. Николая, від. 369, повідомляє своїх членів і членниць, що піврічні збори відбудуться в неділю, 16. червня, точно в год. 5. попол., у звичайнім місци. Контр. комісія дасть піврічний звіт, тому просимо всіх членів прийти і заплатити свої вкладки. Довгуючих членів просимо прийти і заплатити довг. — І. Климишин, предс.; С. Новацький, кас.; М. Куба, секр.

CLEVELAND, O. — St. Mary's Lodge 112 will hold its monthly meeting Sunday, June 16, 1946, at Sts. Peter and Paul Church Hall after the 2nd and 3rd Masses. — Rose Jacubic, Sec'y., Eva Lalik, Pres.

ТАМАСТОН, КОНН. — Тов. Укр. Січ, від. 421, повідомляє, що збори відбудуться 15. червня, в годині 8. ввечір. Просимо всіх членів явитися на ці збори, бо маємо багато важних справ до полагодження. Довгуючі члени мають заплатити свій довг. Просимо членів платити свої вкладки на зборах, або доручити секретареви перед 25-тим кожного місяця, бо секретар не буде більше ходити по хатах колектувати. Хто не заплатись на час, буде суспендований. — За уряд: А. Береза, предс.; М. Шипінка, кас.; Й. Шеремта, рек. секр., 250 Prospect St., Thomaston, Conn.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Місячні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 252, відбудуться в неділю, 16. червня, в годині 12:30 пополудні, в парохіяльній галі при Кортез і Оклей Булвард. — І. Меґас, предс.; П. Хомин, рек. секр.; І. Сливка, кас.; М. Батюк, фін. секр.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. — Піврічні збори Тов. Любов, від. 370, відбудуться в неділю, 16. червня, зараз по Сл. Божій. Просимо членів прийти на час, щоб скоро покінчити справи. Члени, що не прийдуть на збори будуть суспендовані. — П. Воляник, предс.; В. Колесняк, кас.; М. Сампара, секр.

МІЛВІЛ, Н. ДЖ. — Піврічні збори Тов. Запорозька Січ, від. 347, відбудуться в неділю, 16. червня, в годині 2. пополудні, в агли де звичайно. Просимо всіх членів прийти на ці збори. Контр. комісія дасть звіт з діловодства за 6 місяців, і є інші справи до полагодження. — С. Патен, предс.; М. Порін, кас.; Г. Тимчій, секр.

БРОНКС, Н. Й. — Тов. Згода, від. 210, повідомляє, що піврічні збори відбудуться в суботу, 15. червня, в годині 8. ввечір, під ч. 1234 Пюрітен Еве. Маємо справи до полагодження, тому просимо всіх членів прийти на час. — С. Завадовський, пр.; Т. Давидів, кас.; І. Франко, секр.

LORAIN, O. — The semi-annual meeting of Br. 50 will be held June 16, 1946 at 1 P. M. Matters of great importance will be discussed at the meeting. All members are urged to attend. — M. Doly.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори Тов. Зоря, від. 69, відбудуться в суботу, 15. червня, в год. 8. ввечір, в церковній гали св. Юрія, 33 Іст 7. вул. Просимо всіх членів прийти на збори. — **М. Ликтей, секр.**

РОВЕЙ, Н. ДЖ. — Тов. Згода, від. 294, повідомляє всіх своїх членів, що піврічні збори відбудуться в суботу, 15. червня, в год. 8. ввечір, в церковній гали на Ірвінґ Стріт. Обовязком кожного члена і членниці є прийти на збори, бо буде кілька справ до полагодження. По конвенції є нові корисні поліси, тож приведіть знайомих, а секретар вияснить вам. Союз платить нагороду за нових членів, тож користайте з нагоди. — За уряд: І. Король, предс.; Д. Гуминюк, кас.; Я. Салій, секр.

АСТОРІЯ, Л. АЙ. — Піврічні збори Бр. св. О. Николая, від. 5, відбудуться в суботу, 15. червня, в годині 7:30 ввечір, в гали У. Д. Гор. Клюбу, 31-14 — 30 Еве. Просимо всіх місцевий і позамісцевих членів і членниць прийти на згадані збори. Маємо важні справи до полагодження. Також прсосимо всіх членів старатись приєднувати нових членів. Довгуючих членів просимо вирівнати свій довг. Не явившийся на збори член чи урядник підлягає карі згідно зо статутом. — За уряд: М. Ґвлан, предс.; Г. Василик, кас.; П. Барнич, секр.

ЕМБРІДЖ, ПА. — Піврічні збори Бр. св. Василя Великого, від. 161, відбудуться в суботу, 15. червня, в годині 7. ввечір, у власній домівці. Обовязком всіх місцевих і позамісцевих членів є прийти і вислухати піврічного звіту як також полагодити інші справи. — За уряд: А. Підуфалий, гол.; А. Дзюла, фін. секр.; І. Протиник, скарб.; Й. Литвин, рек. секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. — Сестр. Любов, від. 37, повідомляє всіх своїх членниць, що піврічні збори відбудуться в неділю, 16. червня, в годині 3. пополудні, в У. Н. Домі, 214-16 Фултон ул. Просимо членниць прийти на час, бо будуть важні справи до полагодження, буде звіт уряду і контр. комісії. Просимо привести нових членниць і вписувати свої діти. — А. Пограничнa, предс.; А. Огар, кас.; А. Гнаюк, секр.

СТ. ЛУІС, МО. — Піврічні збори Тов. Володимира, від. 179, відбудуться 16. червня, в годині 1. пополудні, в гали У. Н. Дому, 2838 Маґнолія ул. Просимо місцевих і позамісцевих членів і членниць прийти на ці збори. — За уряд: М. Тильович, предс.; М. Кульчицький, кас.; М. Наращак, секр.

НАЙСТАВН, ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Повідомляємо членів, що піврічні збори Бр. св. Володимира, від. 105, відбудуться в неділю, 16. червня, в годині 3. пополудні, в галі Укр. Громади, 2051 Ровен ул. Буде звіт контролі і звіт делеґата з Конґресу. — О. Волчек, предс.; Д. Слободян, фін. секр.; С. Слободян, рек. секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270, повідомляє всіх своїх членів і членниць, що місячні збори відбудуться в суботу, 15. червня, в год. 7:30 ввечір, в У. Н. Домі, 181-183 Фліт ул. Просимо членів прийти на час, бо будуть важні справи до полагодження і звіт делеґата з Конґресу. — За уряд: Н. Заяць, предс.; С. Ґріца, кас.; П. Ляхоцький, рек. секр.

СТЕМФОРД, КОНН. — Піврічні збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 350, відбудуться в неділю, 16. червня, в годині 2. пополудні, в церковній гали на Ґрінвіч Еве. Просимо всіх членів і членниць, місцевих і позамісцевих, прийти на збори, бо є важні справи до полагодження. Просимо не забувати за приєднування нових членів до Бр. і У. Н. Союзу. — В. Карий, предс.; В. Блащук, кас.; І. Михайлишин, секр.

КУПУЙТЕ БОНДИ ПЕРЕМОГИ

ПОШУКУЮТЬ

АННА ВЕНҐЕР
— і —
МАРІЯ ВЕНҐЕР

із села Богатківці, повіту Підгайці в давній Галичині, що останньо перебували в Ню Йорку, хай зголосяться на адресу:

WENGER JAROSLAW,
Ukrainian Camp 1,
Rimini in Italy.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 6. травня 1946 р. помер

ДМИТРО МАЦІКОВСЬКИЙ,

член Бр. св. Йосафата, від. 217 У. Н. Союзу в Рачестер, Н. Й.

Покійний походив з села Липиця горішна, пов. Рогатин. До Братства вступив у 1908 році, а до У. Н. Союзу в 1915 р., та все щиро працював для відділу і У. Н. Союзу. Оставив у смутку жену Анну, її сестру, швагра Челядин з Оліен, Н. Й., і швагра Мих. Рудого.

Похорон відбувся 9. травня при участи родини і великого числа членів Бр. до укр.-катол. церкви св. Йосафата, а відтак на цвинтам до Шалат. — В. Й. П.!

А. Іванів, секр.

Дня 3. червня 1946 р. померла у 74. році життя

МАРІЯ ГАВРИЛКО,

довголітна членниця Бр. св. О. Николая, від. 104 У. Н. Союзу в Перт Амбой, Н. Дж.

Покійна вступила до У. Н. Союзу в 1907 р. Походила зо села Угерці, пов. Лісько, Галичина. Полишила в смутку мужа Івана і 6 дітей, 4 подружені: син Михайло, Ольга Маранська, Гелена Леніх, Марія Гейн, Йосиф і Марта, та 8 внуків.

Похорон відбувся 7. червня з дому жалоби до гр.-катол. церкви відтак на гр.-катол. цвинтар при участи родини, членів Бр. і знайомих. — В. Їй П.!

М. Зельвак.

Дня 4. червня 1946 р. помер у 66. році життя

ІВАН КАМІНСЬКИЙ,

довголітний членів відділу 159 У. Н. Союзу в Скрентон, Па.

Покійний походив з містечка Букачівці, пов. Рогатин, Галичина.

Похорон відбувся 7. червня в українській катол. церкві св. Володимира в Скрентон, Па. — В. Й. П.!

ТАРЗАН, ч. 1395. Приятель в біді.

Тарзан повідкидав ріще довкруги поваленого дерева.

Під сподом, придавлений пнем дерева, лежав чорний чоловік.

Надлюдською силою Тарзан підніс повалене дерево!

Коли Джако витягнув нещасну жертву, Тарзан здивувався, що цею людиною був Мувіро із його власної плянтації.